

[Holstein.]

den højtærede Indenrigsminister, til at give Attest for, at disse Betingelser fattes Regeringen. Det sandsynligste er vel, at en demokratisk Regering vil fortolke § 22 saaledes, at Landstingets Forkastelse af et hvilket som helst Folketingsforslag, altsaa f. Eks. om kommunal Valgrets Bevarelse uanset Ikke-Betaling af Skat, giver Regeringen Ret til Opløsning af Landstinget, hvis Folketinget paa ny vedtager Forslaget efter den normale Valgperiodes Udløb. Blicher der in casu socialdemokratisk-radikalt Flertal i Landstinget efter Opløsningen, vil det nye Landsting godkende Valgbrevene og dermed Opløsningen. Omvendt maaske — men ogsaa kun maaske —, hvis Landstinget har bevaret sit gamle Flertal efter Opløsningen; hvis Landstingsflertallet saaledes bliver et andet end Folketingets, og hvis Landstinget vedtager at erklære Valgbrevene ugyldige, fordi Landstingsopløsningen var i Strid med Grundlovens § 22, hvem skal saa afgøre denne Kompetencestrid mellem Regeringen og Landstinget? Skal det gamle Landstings Medlemmer atter indtage deres Pladser uanfægtet af Regeringens Opløsning, eller vil det oppositionelle Landstingsflertal af opportunistiske Grunde godkende Regeringens Fortolkning af § 22, eller skal Spørgsmaalet muligvis henvises til Højesteret til en autentisk Fortolkning? Hvis ikke denne sidste Vej følges, kan det for saa vidt være Regeringen ligegyldigt, ikke alene om Landstinget forkaster eller ændrer Grundlovsforslaget til en for Regeringen uantagelig Form, men ogsaa om Landstinget sylter Forslaget; thi Regeringen kan i saa Fald benytte et andet Lovforslags Forkastelse i Landstinget eller resultatløse Behandling i Fællesudvalg til at opløse Landstinget, naar det nye Folketing har vedtaget det paagældende Lovforslag paa ny efter den ordinære Valgperiodes Udløb.

Den Prøve paa statsretlig Indsigt og Fremsyn, som 1915-Grundlovens Fædre har aftagt saavel i Forfatningsudformningen i det hele taget som i Formuleringen af § 22 — altsaa Formuleringen paa et meget ømtaaligt Omraade, hvor der var lærerige Erfaringer af advarende Karakter i Erintringen, og hvor Agtpaagivenhed var ganske særlig paakrævet —, vidner ikke højt om politisk skabende Evne eller Klarsyn.

Med disse Betragtninger over dansk Folkestyres successive forfatningspolitiske Faser gennem 86 Aar, indtil dette Styre i Kraft af det, Forfatteren Goldschmidt kaldte „Eens Væsens Nemesisforhold“, har naaet det Stadium, hvor det nu befinder

sig, og som faar sine mest betegnende og hjertegribende Udtryk i de højtærede Ministres Klagesange over det parlamentariske Demokratis Vanartelse og i deres Længselsuk efter en Regering med Autoritet, Besluttsomhed og Handlekraft, ikke at tale om den konservative ærede Kompromispolitiker par excellence, det ærede Medlem Hr. Christmas Møllers nyeste Proklamation om, at Kompromispolitikens Tid nu maa være forbi — jeg tror, det var en Proklamation, som fremsattes paa et politisk Vælgermøde nede i Egerslevmagle i Sydvestsjælland.

Med disse Bemærkninger til den foreliggende forfatningspolitiske Situation har det paa ingen Maade været min Hensigt at gøre gældende, at det danske Demokrati ikke trænger til en omfattende Sanering, ja, maaske til en gennemgribende Operation, thi dertil turde det være lige saa modent hos os som i de fleste andre Stater, hvor det endnu forefindes. Hvad jeg har villet fremhæve, er ikke de demokratiske Sygdomstegn, som nu over al Verden gængs er, men det danske Demokrati gennem et lille Aarhundrede manifesterede iøjnefaldende Mangel paa politisk Tradition og parlamentarisk Kultur.

En anden Side af Sagen er derimod, som sagt, det danske og de europæiske liberale Demokratiers fælles og ensartede politiske Forfaldstegn. Vore Dages udartede Demokratier vil, som en fransk Statsretslærer, Charles Benoit, for ikke længe siden udtrykte det, sige: „Regering af et vilkaarligt Faatal ved Demoralisation af Vælgerbefolkningen for Bevarelse af Magten. For Ministrene er Hensynet til at bevare Flertallet bestemrende for alle deres Handlinger, og Hensynet til ikke at miste Mandatet er Moralens for Rigsdagsmændene. Faa er Modstandere af den almindelige Valgret, men flere og flere er Modstandere af dens Kombination af saglig Afmagt og politisk Almagt. Denne Kombination afføder en mægtig Demoralisation, afføder et sluttet Dobbeltkredsløb, som demoraliserer den valgte gennem Vælgeren og Vælgeren gennem den valgte, Rigsdagen gennem Regeringen og Regeringen gennem Rigsdagen“, en Demoralisation, hvis virksomste Befordre og mest formaende Organ er et stadig voksende offentligt Udgifts- og Understøttelsesbudget, der frodigt som en Ranke vokser fra den frie Forfatnings og Folkestyrets oprindelige bevillingspolitiske Tanke. „Ministerne giver for at blive støttet, og Rigsdagsmanden giver efter for at opnaa Fordele og vinde Indflydelse. Det er paa denne Maade,